

potentialis ipſius exiſtentia in hyla ſeu chaos tenebroſo naturaliter erat frigiditatis potentialis comes, quæ tum poſtea cum aqua actu à tenebris ad mundi creationem effluxit, ideo maiorem habet ær ad humiditatem quandam occultam inclinationem, quæ tamen non eſt de exiſtentia aeris, quippe qui in naturam ſeu conditionem extreme ſiccæ conuerſi poteſt, quemadmodum in ſtatu æſtivali indicatur. Concludimus igitur quod ær ſit aptus ad quamlibet quatuor prædictarum qualitatum ſuſcipiendam, quam quidem aptitudinem in actum aſſidue ſolet producere ſecundum venti naturam & conditionem, qui flare ſolet. Verbi gratia: Aquilonares venti eum reddunt frigidum & ſiccum, Australes calidum & humidum, Orientalis & Eurus calidum & ſiccum, Occidentales frigidum & humidum, vnde factum eſt, vt qualitas aeris omni momento mutari poſſit: Secundum DEI ordinationem, qui eum diſponit ſecundum ſuam voluntatem, imo vero recipit ipſe quicquid ei infunditur, & tamen nihilominus eſſentiam ſuam ſpiritualem & vniformem retinet & conſeruat.

C A P. V.

Ubi actiua aeris de vna qualitate in aliam mutandi ratio explicatur.

Hic etiam traditur quomodo ipſe de tenui in craſſam & viſibilem conſtitutionem indies alterari & mutari ſoleat.

TAmetsi ær (vti jam dictum eſt) in ſua natura & exiſtentia ſit vnicus & ſimplex, tamen nihilominus mediante verbo & miniſtris angelicis flantibus & ventis diuerſis eum commouentibus de vna qualitate in aliam, & conſequenter de ſubſtantia denſa in tenuem vel mediocrem & è regione de tenui in denſam migrare ſolet, idque quotidie. Quis enim in experientia verſatus vulgari non videt, nubes ex ære concretas? & conſequenter ipſam aeris ſubſtantiam in grandines, gelu, & pruinam frigore boreali condenſari? Quod frigus à ſpiratione diuina ſcaturire, nos docent ſacræ ſcripturæ. Nam (inquit Iob, cap. 37. 9.) *Glaciem DEVS fortis edit flatu ſuo, flante DEO crescit gelu, & alibi dictum eſt, emittente illo ſermonem ſuum in terram, quam celerrime excurrit verbum ſuum, qui edit niuem ſicut lanam, & pruinam ſicut cinerem diſpergit, deijcit gelu ſuum tanquam fruſta, coram frigore eius quis conſiſtat?* Pſal. 147. 16. 17. Hinc ergo patet, quod ær tenuis & inviſibilis in materiam denſam & duram concreſcat, mediante verbo DEI frigora ſua edente, quod verbum (teſte veritatis fonte Pſal. 104.) ab angelis validiſſimis robore efficitur. Iterum caliditate, mediante verbo adminiſtrantibus angelis, emiſſa, ær contrariis flantibus in vapores & nubes aqueas reductus, & à flatu frigido, in niues, grandines, gelu atque pruinam mutatus, iterum in ſtillas aquarum reſoluitur, quemadmodum ex conſequentia vltimi teſtimonii à Pſalmiſta illo allegati patet, Nam ſequitur, v. 17. *Emittens verbum ſuum, liquefacit iſta: ſimul ac efflat verbum ſuum effluunt aquæ.* Inde arguens, quod emiſſione verbi hoc eſt lucis diuinæ, & flante Austro virtute ipſius, miniſtrantibus Angelis, ea quæ congelauit frigidus Aquilonis ventus, ille Australis diſſoluit in illud, quod fuit antea. Quod autem vapor aqueus, caloris actu in ærem, tanquam in materiam primam, à qua primitus eſt orta diſſoluatur, nemo in decoctionibus vulgari-ter verſatus negare poteſt. Ærem ergo condenſat frigus, at illum ſubtiliat calor. Sed tamen cauſa condenſationis & ſubtiliationis ſemper aſſiſtentibus ventis cum ſuis qualitatibus fieri ſolet, quorum oppoſitione ær intermedius comprimitur, & primum in formam vaporis, ac tum poſtea in fumum aqueum, ſeu nebulofam ſubſtantiam redigitur, hocque præcipue, ſi ventus calidus & humidus, ſeu meridionalis, contra frigidum & ſiccum ſeu ſeptentrionalem contendat. Nam neceſſe eſt, vt aeris maſſa aquea vel humida, ex qua pluuiæ generantur, vel ſicca, grandines & niues parturiens, ſecundum venti oppoſiti flantis dominium, interſtitio ſeu medio aereo, ex his flantibus oppoſitis procreetur; Vbi vero ſpirante Aquilone non niſi parum aut omnino non ſe opponit Auſter, ibi glacies, gelu & pruinæ ex aeris & aquarum condenſatione & coarctatione producuntur. Sic etiam flante Austro, ſi Aquilo ſe non oppoſuerit, cælum nubibus non adeo abundare cernimus, nec ærem ita madidum eſſe, ſed quoniam ventus ſeptentrionalis raro quieſcit, igitur & raro ſunt venti meridionales qui non nubibus & pluuiis aſſociantur. Dicimus igitur, quod vniformis aeris natura ſit per accidens apta, quamlibet ventorum diſpoſitionem induere; vnde flante Borea ab Aquilone ipſe ærem congelat, increaſſat & eius partes diſperſas ſua ſiccitate congregat & agglutinat, & frigiditas coagulat & inſpiſſat atque (vt in niue, pruiua & grandine patet) in terre- am conditionem conuertit, ſpirante vero Austro à Meridie, iſte viceuerſa ventus illam aeris portionem, quam Boreas terre- am fecit, in aquam conuertit, quoniam opera frigoris à calore deſtruuntur atque diſſoluuntur: Iterum ſpiritus calidi, & ſicci venti Euri, illam aquam in diſpoſitionem aeream aut igneam conuertunt, quam ventus occidentalis ſuo afflatu nutrit atque reficit. Nonne à totius veritatis teſtimonio docemur, ventos huiusmodi in ærem habere virtutem, vt pote in quo nobis ſcriptum relinquitur, *quod virtute verbi; quod* (vt te-
ſtatur